

[Propunerea de directiva CSRD](#) (Corporate Sustainability Reporting Directive) a fost avansată de Comisia Europeană în scopul de a întări raportările legate de sustenabilitate. Directiva solicită companiilor să raporteze informații comparabile, țintite, ușor accesibile și verificate, **ca bază** pentru luarea deciziilor sustenabile.

Directiva introduce și o cerință la nivelul întregii Uniuni în ceea ce privește, într-o primă fază, o asigurare **limitată** asupra informațiilor de sustenabilitate. Potrivit propunerii, asigurările externe independente întăresc credibilitatea informațiilor legate de sustenabilitate. Orizontul de timp estimat pentru a intra în vigoare **este de 2 ani**.

Companiile care fac obiectul CSRD vor trebui să prezinte informații în conformitate cu Directiva începând cu anul 2024, pentru anul fiscal 2023. **Aceste companii vor trebui să se conformeze, de asemenea, cu cerințele privind obținerea unei asigurări privind informațiile non-financiare, începând cu anul 2024.**

I. Ce este o asigurare? Cine poate încheia o misiune de asigurare?

O misiune de asigurare apare atunci când o companie solicită unui expert independent să ofere o opinie sau o concluzie pe un anumit subiect, în schimbul unui onorariu. Astfel de misiuni pot fi realizate în urma recomandărilor investitorilor care doresc opinia independentă a unui terț pentru a spori, spre exemplu, încrederea în raportările și obiectivele companiilor.

Asigurarea asupra informațiilor de sustenabilitate poate fi oferită fie printr-o misiune de asigurare „limitată”, fie printr-o misiune de asigurare „rezonabilă”. Propunerea de directivă introduce, într-o primă fază, misiunea de asigurare **limitată**.

În cazul unei misiuni de asigurare limitată, raportul rezultat reduce riscul unor rapoartări eronate la un nivel acceptabil, în condițiile misiunii. Rapoartările eronate sunt considerate cele suficient de „incorecte” astfel încât să poată avea impact asupra deciziilor economice luate de cineva care se bazează pe aceste informații.

În cazul unei misiuni de asigurare rezonabilă, prestatorul obține suficiente dovezi ca să reducă riscul unor rapoartări materiale eronate la un nivel acceptabil

de scăzut. Presupune proceduri mai largi decât în cazul asigurării limitate, care includ:

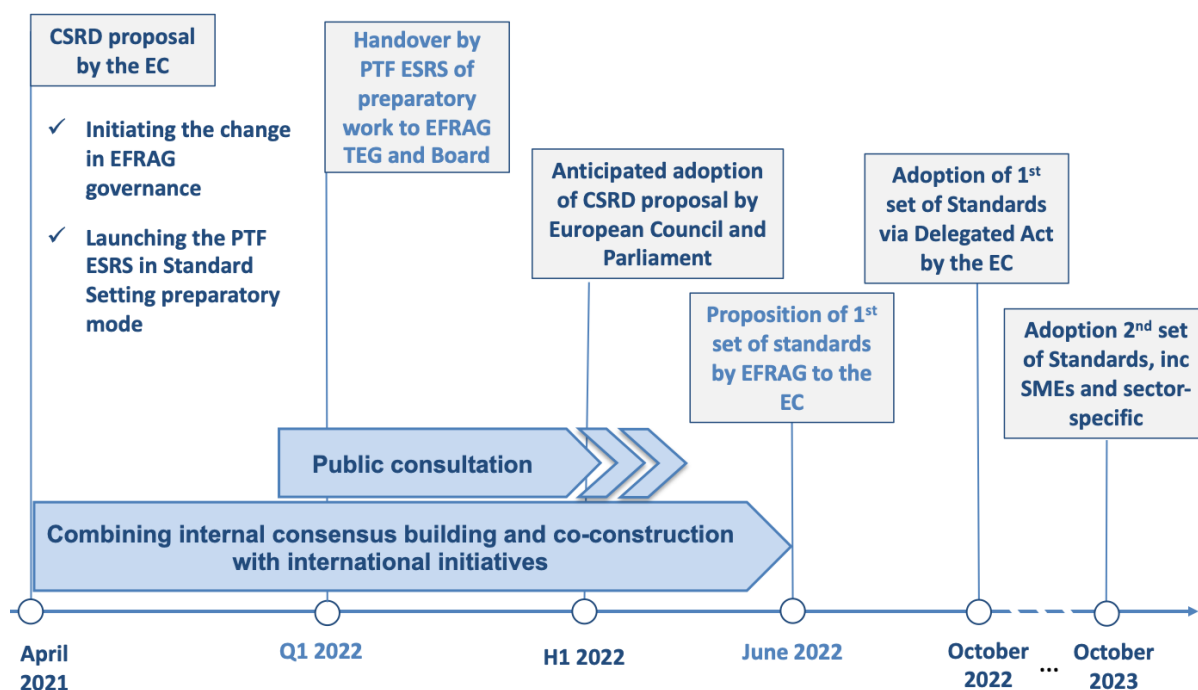
- Identificarea riscurilor și evaluarea chestiunilor care ar putea fi raportate incorect;
- Testarea eficienței operaționale a controlului intern al companiilor pe care prestatorul se va baza, dar și proceduri.

II. Ce acoperă raportul de asigurare

Standardul ISAE 3000 descrie principalele elemente care trebuie incluse într-un raport de asigurare:

- O descriere a misiunii de asigurare (limitată sau rezonabilă);
- Aria de aplicare a misiunii de asigurare și asupra cărui subiect;
- Limitările semnificative asociate cu evaluarea subiectului în raport cu criteriile aplicabile;
- Responsabilitățile companiei și ale asigurătorului, în principal identificarea standardelor de asigurare aplicabile și confirmarea includerii și altor cerințe profesionale și standarde, dacă este cazul;
- Declarații de conformitate cu:
  - Standardul ISAE,
  - Cerințele de calitate ale managementului/controlului (ISQM1/ISQC1),
  - Codul etic emis de IESBA sau alte cerințe etice;
- Munca efectivă prestată, care a stat la baza concluziei (verificările, procesele și datele testate);
- Concluzia misiunii de asigurare, fie modificată, fie nemodificată.

Graficul de implementare a standardelor de raportare de sustenabilitate:

Comisia Europeană propune ca asigurarea oferită informațiilor de sustenabilitate să fie realizată de auditorul statutar sau de o companie de audit motivând că acest lucru va asigura conectivitatea dintre informația financiară și cea de sustenabilitate.

III. Este obligatorie în prezent, în toată Uniunea Europeană o asigurare independentă a informațiilor de sustenabilitate? Nu peste tot.

CSRD vine după NFRD și reprezintă o continuare importantă a NFRD. Anumite obligații de raportare sunt introduse deja prin Directiva NFRD.

Noutățile directivei CSRD în 7 explicații simple:

- i) Aduce o acoperire **completă** a temelor de dezvoltare durabila (Mediu, Social, Guvernanță – ESG);
- ii) Va fi obligatorie **pentru toate companiile mari** (fie ca sunt listate, fie că nu);
- iii) Standardizează raportările de sustenabilitate (un prim set de standarde este așteptat a fi definitivat de EFRAG până la jumătatea lunii iunie 2022);
- iv) Este exigentă din punctul de vedere al abordării:
  - a. **Dubla materialitate** (concept care are în vedere faptul că riscurile și oportunitățile pot fi materiale atât din perspectivă financiară, cât și non-financiară);

b. **Calitate** (criteriile avute în vedere: relevanță, bună credință, comparabilitate, înțelegere simplă și încredere)

- v) Temele se vor afla în raportul asupra managementului;
- vi) Auditare de către un terț (inițial, printr-o asigurare limitată);
- vii) Transpunere în format electronic, încă de la început.

Investitorii și publicul vor putea evalua modul în care companiile listate și marile companii tratează chestiunile legate de Mediu, Impact Social și Guvernanță (ESG), cu alte cuvinte – impactul asupra mediului, cum își tratează aceste companii angajații și modul în care respectă drepturile omului. Și companiile mai mici vor trebui să facă raportări, dar prin standarde simplificate.

Urmărind raportările ESG, publicul și investitorii pot evalua dacă proiectele comerciale ale companiilor au impact pozitiv asupra mediului, sprijină dinamica socială a comunităților naționale și asigură un cadru de guvernanță corporativă mai robust. În urma Directivei, factorii ESG vor permite investitorilor să încorporeze modul de raportare a modelelor de afaceri ale companiilor în decizia lor de investiții.

În urma modificărilor față de Directiva NFRD de includere și a companiilor nelistate dar mari (inclusiv a IMM-urilor listate), este de așteptat ca aceste raportări să majoreze de 4 ori numărul companiilor care transmit acum (prin raportările financiare sau separat) raportări în ceea ce privește sustenabilitatea. Propunerile de modificare înaintate de [Comisia Europeană vor afecta într-o primă fază în jur de 50.000 de companii publice \(listate\) sau nelistate](#). De asemenea, Comisia Europeană intenționează să impună și raportări non-financiare, de sustenabilitate, mai blânde, și pentru companiile mici și mijlocii. La începutul anului 2021, circa 11.000 de companii din UE erau obligate să adopte standarde de raportare detaliate privind sustenabilitatea.

Situația din prezent, până la directiva CSRD:

Directiva NFRD ([Directiva privind raportarea asupra informațiilor non-financiare 2014/95/EU](#)) impune auditorului statutar să verifice dacă în raportul managementului se află o declarație în ceea ce privește informațiile non-financiare sau dacă este prezentat un raport separat, **dar nu să verifice conținutul raportului**. A trebuit ca toate statele membre să transpună aceasta cerință în legislația națională.

Directiva NFRD a oferit totodată statelor membre **opțiunea** de a cere verificarea raportărilor non-financiare/informațiilor de sustenabilitate de către

un asigurator independent. Franța, Italia și Spania au optat pentru **obligativitatea unei asigurări independente**.

Potrivit [Accountancy Europe](#), în alte 14 state membre, multe entități au ales voluntar să solicite un raport de asigurare în ceea ce privește informațiile de sustenabilitate raportate.

În România și în alte 10 state (Belgia, Bulgaria, Danemarca, Estonia, Finlanda, Islanda, Olanda, Norvegia, Slovacia dar și în Marea Britanie), auditorul statutar are obligația legală de a verifica **consecvența informațiilor non-financiare cu raportările financiare**. Același sondaj al Accountancy Europe arată că nu există o obligație legală în privința unei asigurări independente a unui terț asupra informațiilor non-financiare în aceste state.

În România, din ianuarie 2019, obligațiile de raportare non-financiară au fost extinse la entitățile de interes public care sunt obligate prin lege să prezinte rapoarte de audit și care depășesc numărul mediu de 500 de angajați. Aceste prevederi legale impun ca elementele non-financiare să fie incluse în raportul de management, iar verificarea auditorului statutar se referă atât la existența cât și consecvența informațiilor față de raportările financiare.

În România, în prezent: Directiva 2014/95/EU (privind raportarea nefinanciară - NFRD) prevede că entitățile raportoare care la data bilanțului au un număr (mediu) de peste 500 de angajați în cursul exercițiului financiar **au obligația** să prezinte în Declarația Nefinanciară o evaluare a impactului activității economice proprii asupra Mediului, Aspectelor Sociale și Guvernanței.

Directiva a fost transpusă în România prin Ordine ale Ministrului Finanțelor Publice (OMFP), respectiv OMFP 1802/2014, OMFP 2844/2016 iar modificările ulterioare includ și [OMFP 1239/4 octombrie 2021](#). Ordinul prevede [modificări](#) care se aplică începând cu exercițiul financiar 2021, altele de la 1 ianuarie 2022 și un al treilea set de prevederi începând cu 1 ianuarie 2023. **Prima declarație nefinanciară** care intră sub spectrul actualizărilor introduse prin [Regulamentul UE 2020/852](#) este Declarația nefinanciară aferentă anului 2021, care se va emite de unitățile raportoare în 2022, cu respectarea principiilor [Articolului 8 din Regulament](#).

IV. Statele in care există obligativitatea unei asigurări independente, conform NFRD (Franța, Italia, Spania)

- **Franța:**

Rolul auditorului statutar. Informațiile non-financiare trebuie incluse în raportul de management:

- Auditorul statutar verifică dacă au fost oferite informațiile non-financiare (**verificarea existenței**),
- Auditorul statutar sau un prestator de servicii independente oferă o asigurare limitată în ceea ce privește conformitatea raportărilor non-financiare cu legislația franceză. În mod specific, responsabilitatea auditorului este de a oferi o asigurare limitată asupra conformității declarației și corectitudinii informației în conformitate cu Codul Comercial francez.

Auditorul trebuie să ofere mai multe detalii, în special asupra riscurilor specifice, credibilității rezultatelor și indicatorilor cheie de performanță prezentați dar nu și asupra relevanței modelului de afaceri și riscurilor sale.

Asigurarea independentă. Există obligația legală de a oferi o asigurare asupra informațiilor non-financiare. Asiguratorul independent trebuie să fie acreditat de COFRAC (Comitetul francez de acreditare), să aibă un sistem de management al calității conform cu standardele ISO17020. Mai mult de 90% dintre companii selectează echipe mixte de auditori statutari pentru a oferi asigurarea privind informațiile non-financiare. Reglementările franceze descriu cum se desfășoară activitatea, auditorul statutar sau cel care oferă un serviciu independent de asigurare fiind obligat să se conformeze.

- **Italia**

Rolul auditorului statutar: auditorul verifică **existența** raportărilor non-financiare.

Asigurarea independentă: companiile care fac obiectul raportărilor trebuie să respecte cerința de a transmite declarația non-financiară spre verificare independentă. Cel care oferă o astfel de asigurare trebuie să fie **auditor certificat**.

Auditorul trebuie să verifice conformitatea cu:

- Standardele de raportare folosite pentru raportarea informațiilor non-financiare;
- Cerințele de raportare, printr-un raport separat al auditorului.

Legislația italiană nu specifică ce fel de asigurare trebuie oferită, dar reglementările CONSOB (Autoritatea de Supraveghere a Pieței de Capital din Italia) indică nivelul de asigurare, care trebuie să fie **limitat** sau **rezonabil**. De

regulă, companiile italiene folosesc o asigurare limitată, dar Consiliul de Administrație poate solicita o asigurare rezonabilă.

Cerințele de raportare non-financiară sunt definite de către supraveghetorul pieței de capital. Raportul auditorului trebuie să includă:

- Referințele la cadrul legal folosit pentru întocmirea raportului;
- Identificarea informațiilor non-financiare;
- Principiile și recomandările urmate de Consiliul de Administrație în ceea ce privește întocmirea raportului privind informațiile non-financiare;
- Activitățile exercitate de auditor;
- Standardele internaționale folosite;
- O declarație privind independența auditorului;
- Concluzia auditorului.

- **Spania**

Informațiile non-financiare (NFI) pot fi oferite fie prin raportul de management, fie într-un raport separat. Consiliile de Administrație trebuie să aprobe NFI împreună cu situațiile financiare anuale (declarația privind informațiile non-financiare trebuie transmisă distinct spre aprobare de către AGA). Declarația non-financiară trebuie să fie disponibilă publicului și publicată pe site-ul companiilor în termen de 6 luni de la depunerea bilanțului.

Rolul auditorului: auditorul verifică existența raportării non-financiare. Dacă raportarea nu este gata la timp, auditorul trebuie să indice acest lucru printr-o opinie calificată.

Asigurarea independentă: intră în sfera de cuprindere a legii privind raportările non-financiare companiile cu un număr mediu mai mare de 500 de angajați (și care nu sunt neapărat doar entități de interes public). Aceste companii trebuie să transmită raportarea NFI pentru a obține o asigurare externă independentă.

Asigurarea independentă este oferită de un prestator de servicii independente de asigurare. Legea nu interzice auditorului să presteze acest serviciu, autoritatea de reglementare în audit din Spania (ICAC) neobservând vreo problemă legată de independență în ceea ce privește oferirea acestor servicii de către auditorul statutar. Legea nu prevede un anumit nivel de asigurare, dar în cele mai multe cazuri este ales nivelul de asigurare limitată.

Nu există o cerință legală pentru utilizarea unui anumit standard, cel mai des folosit fiind ISAE 3000. Asigurarea este oferită în principal de auditori (în anul 2018, 90% dintre rapoarte au fost semnate de auditori).

Discuțiile generate de Directivă conturează întrebări în ceea ce privește asigurarea independentă a informațiilor de sustenabilitate în ceea ce privește:

- Misiunile pentru oferirea unei asigurări limitate sau rezonabile;
- Cerințele asigurării și cadrul legislativ al Uniunii Europene;
- Aspecte tehnice în ceea ce privește standardele profesionale de asigurare.

V. Propunerea CFRD se referă la mai multe companii decât NFRD

Regulile de raportare introduse de NFRD se referă la așa-numitele „entități de interes public” (companii listate, bănci, companii de asigurări, alte companii catalogate de autoritățile naționale drept „entități de interes public”). Regulile se aplicau companiilor mari cu peste 500 de angajați (deci nu IMM-urilor, așa cum sunt ele definite de legislația europeană, respectiv nu companiilor cu mai puțin de 250 de angajați și cu cifră de afaceri mai mică de 50 de milioane de Euro sau cu bilanț sub 43 de milioane de Euro).

Propunerea de directivă lărgiște obligațiile de raportare către **toate** companiile mari, fie că sunt listate sau nu și fără să mai țină cont de numărul de angajați.

Comisia a propus extinderea obligațiilor de raportare de sustenabilitate pentru a include IMM-urile listate (cu excepția micro-întreprinderilor listate), motivând că dacă acestea nu vor prezenta rapoarte de sustenabilitate ar putea fi excluse din portofoliile de investiții.

Extinderea este propusă a se face cu obligații de raportare doar pentru IMM-uri listate (în plus față de PIE-uri – entitățile de interes public).

IMM-urilor listate li se va permite să facă raportări potrivit unor standarde mai simple decât cele pentru companiile mari. IMM-urile nelistate pot alege, voluntar, dacă fac aceste raportări. IMM-urile listate ar urma să aibă trei ani de grație în privința raportărilor de la momentul în care acestea se vor aplica celorlalte companii vizate de CSRD. La nivelul anului 2019, în România erau 1000 de entități de interes public (90 de companii listate) – sursa Accountancy Europe:

Country	Extent of the EU Definition				Other designated entities at national level							
	Listed entities	Credit institutions	Insurance undertakings	Other designated entities	Pension funds	UCITS/ Investment companies	Size criterion	State owned companies	Government	Asset management companies	Electronic money institutions	Other
Romania	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X

Ele includeau: companiile listate, instituțiile de credit, societățile de asigurare, alte entități desemnate, fonduri de pensii, companii de investiții, companii deținute de stat, regii autonome, etc.

VI. Chiar și până la apariția noilor standarde de raportare ESG, companiile se străduiesc să explice investitorilor modul în care respectă factorii de mediu, sociali și guvernanta, ca și când directiva ar fi în vigoare. Exemplul din Malta.

Un prim set de propuneri de standarde (formulat de EFRAG) pentru standarde de sustenabilitate va fi prezentat la jumătatea lunii iunie 2022. Până la data de 1 octombrie 2022 este prevăzută adoptarea unui prim set de standarde, iar până în octombrie 2023 adoptarea unui al doilea set de standarde (pentru IMM-uri). Până atunci, companiile se străduiesc să facă public modul în care se raportează la factorii ESG.

Factorii ESG pot identifica amprentele de carbon ale companiilor (pe măsură ce investesc în surse regenerabile de energie. Folosirea eficientă a resurselor de apă și a altor resurse este, de asemenea, măsurată pentru a dimensiona impactul asupra mediului.

Tratamentul corect al angajaților, investiția în dezvoltarea forței de muncă și angajamentul ferm în ceea ce privește nediscriminarea pot reprezenta criterii care arată angajamentele sociale ale companiilor, în timp ce independența Consiliilor de Administrație și diversitatea sunt elemente cheie care măsoară structura de guvernanta a companiilor.

Pe 30 noiembrie 2021, Malta, prin Ministerul Energiei, Întreprinderilor și Dezvoltării Durabile a lansat primul portal ESG care permite publicului și investitorilor să evalueze performanțele ESG. [Portalul este disponibil AICI](#). Mai jos, exemplul raportării publice în cazul unei entități bancare.

Environment		Values
	Net Energy CO2 Emissions / Revenue (kg)	18.59
	Water Consumed / Revenue (ltr)	0.070
	Recycled Water (%)	13.1%
	Waste Consumed / Revenues (kg)	0.0036
Social		Values
	Full Time Employment Rate (%)	94.7%
	Female Board of Directors (%)	23.1%
	Female Management Cohort (%)	48.2%
	Female Workforce(%)	65.4%
	Multi National Workforce (%)	1.3%
	Parental Leave (%)	1.9%
	Different Ability Employment (%)	1.4%
	Lost Time Incident Rate	0.00
	Training Hours (%)	1.6%
	Gender Pay Differential (%)	-17.4%
	Employees Under Collective Bargaining Agreements (%)	79%
Governance		Values
	Board Size	13
	Independent Directors Making up the Board	84.6%
	Director Meeting Attendance	98%
	Director Average Age	53